

8. Petrenko P., Stetsenko V., Fomenko A., Yunin O., & Shevchenko, S. Legal framework for competitive selection for positions of civil servants under the legislation of Ukraine and European countries. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. 2019. no. 22(5). P. 1-6. URL: <https://www.abacademies.org/articles/legal-framework-for-competitive-selection-for-positions-of-civil-servants-under-the-legislation-of-ukraine-and-european-countries-8615.html/> (дата звернення: 13.10.2022).

9. Миронюк Р. Громадський контроль за діяльністю поліції : монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2020. 134 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-271-8-8>

РОЛЬ ВІЙСЬКОВИХ ФЕМІНТИВІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Боброва Ю. Ю.

*докторка юридичних наук,
доцентка кафедри міжнародного права
Ужгородського національного університету
м. Ужгород, Україна*

Постановою Кабінету Міністрів України «Питання українського правопису» від 22 травня 2019 року № 437 схвалено Український правопис у новій редакції, розроблений Українською національною комісією з питань правопису. Частиною 3 даного документу покладено на міністерства, інші центральні органи виконавчої влади сприяти використанню Українського правопису в новій редакції в діловодстві, освіті, видавничій справі, сфері телебачення і радіомовлення, інших сферах суспільного життя [1]. Зрозуміло, що і в Збройних Силах України.

Саме у новій редакції правопису § 32 визначено порядок утворення від іменників чоловічого роду іменників на означення осіб жіночої статі за їх професійними, освітніми, посадовими ознаками, сферою діяльності тощо [2], так званих фемінтивів (слова жіночого роду, альтернативні або парні аналогічним поняттям чоловічого роду).

Повернення ділової української мови до використання фемінтивів, пов'язане з актуалізацією в сучасному суспільстві «гендерних питань»; вони створюють умови для забезпечення однакових можливостей рівного ставлення з урахуванням гендеру.

Так, «різною була історія і становище жінки у суспільстві у різні епохи: у певний період чоловіки навіть сумнівались чи взагалі жінка є людиною. У зв'язку з цим, у мові не відображались деякі назви професій

у жіночому роді. Чому? Бо люди навіть уявити не могли, що жінка може бути директором заводу! Світ мислив іншими категоріями» [3]. До недавнього часу українська армія носила маскулінне забарвлення, і тільки нещодавно держава на законодавчому рівні вже реалізувала право жінки на військову службу, нормативно забезпечивши таким чином принцип гендерної рівності в армії.

На законодавчому рівні Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вітання «Слава Україні! – Героям слава!» від 4 жовтня 2018 року № 2587-VIII у тексті Статуту [4] замість слова «товаришу» передбачено заміну «пане (пані)» [5]. Из Висновку Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони від 5 вересня 2018 року слідувало, що прийняття цього Закону дозволить забезпечити підвищення престижу військової служби та іміджу Збройних Сил України в суспільстві, впорядкування взаємовідносин між військовослужбовцями та запровадження нових традицій українського війська [6], серед яких, звісно ж і гендерна рівність. Отож, ці зміни передбачили для звернення військовослужбовців у Збройних Силах України із зазначенням посади вживати «друже», а при зазначенні звання – «пане» (пані). Таким чином, для позначення звань осіб рядового та керівного складу у Збройних Силах України використовуються фемінітиви: рядовий – рядова; лейтенант – пані лейтенант; сержант – пані сержант; капітан – пані капітан; старшина – пані старшина; майор – пані майор; прапорщик – пані прапорщик; підполковник – пані підполковник; полковник – пані полковник; генерал-майор – пані генерал-майор; генерал-лейтенант – пані генерал-лейтенант; генерал-полковник – пані генерал-полковник; генерал – пані генерал.

Так, гендерна рівність є процесом справедливого відношення до жінок і чоловіків та означає, що вони мають однаковий суспільний статус, аналогічні умови для реалізації свого потенціалу згідно здібностей, рівних права; рівні обов'язки чи гарантії, тотожні можливості у прийнятті суспільно важливих рішень, участі у соціальному розвитку та отриманні результатів указаного. Таким чином, використання фемінітивів у Збройних Силах України є дієвим механізмом у забезпеченні та реалізації гендерної рівності в армії; вони підтверджують престиж військової професії для жінки, її значення на цій службі для українського суспільства.

Література:

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання українського правопису» від 22 травня 2019 року № 437. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 21.09.2022).

2. Український правопис, схвалений Кабінетом Міністрів України (постанова № 437 від 22 травня 2019 року); спільним рішенням Президії Національної академії наук України (протокол № 22/10 від 24 жовтня 2018 року) і Колегії Міністерства освіти і науки України (протокол № 10/4-13 від 24 жовтня 2018 року); затверджено

Українською національною комісією з питань правопису (протокол № 5 від 22 жовтня 2018 року). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>. (дата звернення: 21.09.2022).

3. Левченко К. Новим українським правописом закріплене використання фемінітивів. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2706989-novim-ukrainskim-pravopisom-zakriplene-vikoristanna-feminitiviv.html> (дата звернення: 21.09.2022).

4. Закон України «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України» від 24 березня 1999 року № 548-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-14#Text> (дата звернення: 21.09.2022).

5. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вітання «Слава Україні! – Героям слава!» від 4 жовтня 2018 року № 2587-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2587-19#n7> (дата звернення: 21.09.2022).

6. Висновок Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони від 5 вересня 2018 року по Проект Закону про внесення змін до статутів Збройних Сил України № 9036 від 3 вересня 2018 року. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64530 (дата звернення: 21.09.2022).